

K O M U N I K A T
Z B A D A Ń

Warszawa, sierpień 2011

www.cbos.pl ● sekretariat@cbos.pl

BS/96/2011

**PREFERENCJE PARTYJNE
W SIERPNIU**

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
13 stycznia 2011 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Żurawia 4a, 00-503 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Pod koniec sierpnia¹ ponad połowa Polaków (60%) zadeklarowała chęć uczestniczenia w wyborach do Sejmu i Senatu, które odbędą się 9 października. W porównaniu z pomiarem z lipca odsetek zadeklarowanych wyborców wzrósł o 4 punkty procentowe. W tym samym stopniu spadła liczba badanych, którzy odrzucają możliwość pójścia na głosowanie (14%). Odsetek, tych którzy chcieliby wziąć udział w wyborach, ale nie są pewni czy się na nie wybiorą, utrzymuje się na tym samym poziomie (25%).

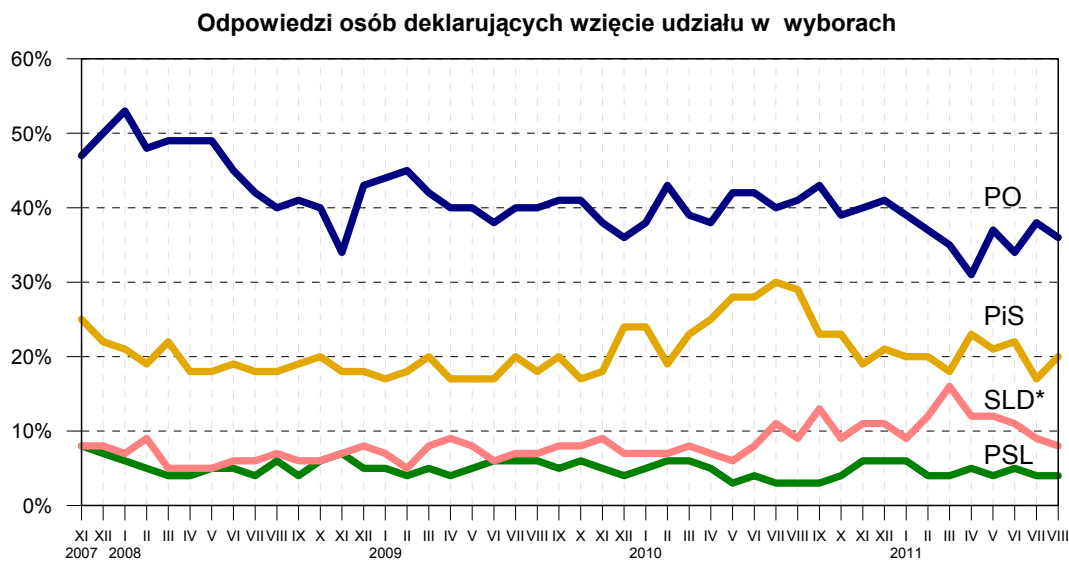
Tabela 1

Deklaracje uczestnictwa w potencjalnych wyborach parlamentarnych	Wskazania respondentów według terminów badań									
	XI 2010	XII 2010	I 2011	II 2011	III 2011	IV 2011	V 2011	VI 2011	VII 2011	VIII 2011
	w procentach									
Na pewno wziął(ęła)bym w nich udział	66	63	63	61	61	57	59	56	56	60
Nie wiem, czy wziął(ęła)bym w nich udział	14	13	12	13	14	16	15	17	26	25
Na pewno nie wziął(ęła)bym w nich udziału	20	24	25	26	25	27	26	27	18	14

W sierpniu liderem naszego sondażu pozostaje PO, na którą chce głosować więcej niż co trzeci z potencjalnych uczestników wyborów (36%). W porównaniu z ubiegłym miesiącem poparcie dla rządzącej partii spadło o 2 punkty procentowe. Gdyby wyborcy podtrzymali swoje obecne deklaracje, na drugim miejscu w październikowych wyborach znalazłby się PiS popierany przez co piątego zadeklarowanego uczestnika głosowania (20%). W porównaniu z poprzednim, wyjątkowo słabym wynikiem, liczba zwolenników PiS powróciła do średnich notowań z poprzednich miesięcy (w stosunku do lipca wzrost o 3 punkty). Trzecie miejsce uzyskaliby SLD mające 8% sympatyków wśród wyborców deklarujących swój pewny udział w wyborach. Ostatnie dwa miesiące, to okres słabszych wyników tej partii. Gdyby w październiku Polacy zagłosowali tak jak deklarują w sondażu, do parlamentu nie weszliby przedstawiciele PSL, bowiem w sierpniu gotowych jest głosować na tę partię tylko 4% badanych.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (255) przeprowadzono w dniach 18 – 24 sierpnia 2011 roku na liczącej 1051 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. NA KANDYDATÓW KTÓREJ PARTII LUB UGRUPOWANIA ZAMIERZA PAN(I) GŁOSOWAĆ W WYBORACH DO SEJMU I SENATU?

* XI 2007 – III 2008 deklaracje poparcia dla koalicji Lewica i Demokraci (SLD+SdPI+UP+PD)

Tabela 2

Na kandydatów której partii lub ugrupowania zamierza Pan(i) głosować w wyborach do Sejmu i Senatu?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w wyborach*									
	XI 2010	XII 2010	I 2011	II 2011	III 2011	IV 2011	V 2011	VI 2011	VII 2011	VIII 2011
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	40	41	39	37	35	31	37	34	38	36
Prawo i Sprawiedliwość	19	21	20	20	18	23	21	22	17	20
Sojusz Lewicy Demokratycznej	11	11	9	12	16	12	12	11	9	8
Polskie Stronnictwo Ludowe	6	6	6	4	4	5	4	5	4	4
Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke/UPR**	1	0	1	1	0	1	1	1	0	2
Partia Kobiet	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Ruch Poparcia Palikota	0	0	1	0	1	1	1	1	1	1
Socjaldemokracja Polska	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Prawica Rzeczypospolitej	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	0	0	0	0	2	1	1	0	1	0
Liga Polskich Rodzin	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0
Partia Demokratyczna – demokraci.pl	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Polska Jest Najważniejsza	-	1	3	4	3	2	1	3	0	0
Polska Partia Pracy	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Samoobrona RP	0	1	1	0	1	0	0	0	0	1
Stronnictwo Demokratyczne	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Unia Pracy	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Inne	1	2	0	1	1	3	0	1	0	0
Trudno powiedzieć	19	14	17	18	16	18	18	19	27	26
N=	646	1140	610	605	573	679	689	640	591	619

* Podstawą procentowania są wszyscy ci, którzy deklarują, że na pewno wezmą udział w wyborach

** Do czerwca 2011 wyniki dotyczyły tylko Unii Polityki Realnej

Pozostałe ugrupowania zyskały już tylko nieznaczne poparcie. Na zmianie wyborczego szyldu zyskało ugrupowanie Nowa Prawica Janusza Korwina-Mikke, nazwisko lidera przyciągnęło do tego komitetu wyborczego 2% głosujących. Warto jeszcze zauważyć, że partia ta cieszy się ponadprzeciętnym poparciem wśród najmłodszych wyborców (wśród osób w wieku 18–24 lata chce na nią głosować 6% wyborców). W tym miesiącu swoich zwolenników znalazły jeszcze: Samoobrona, Partia Kobiet oraz Ruch Poparcia Janusza Palikota (po 1% głosów).

Ponad jedna czwarta wyborców (26%) wciąż nie podjęła decyzji, którą z partii poprze w wyborach 9 października. Od ubiegłego miesiąca nie zmienił się odsetek wyborców niezdecydowanych.

W sierpniu nie zanotowaliśmy większych zmian w poparciu dla partii politycznych. Na przeszło miesiąc przed wyborami nadal największe szanse na zwycięstwo ma PO. Notowania PiS – głównego konkurenta rządzącej partii – po przejściowym załamaniu w lipcu powróciły do wyników z poprzednich miesięcy. Nadal słabo wypada SLD, które do niedawna było postrzegane jako czarny koń tych wyborów. Tradycyjnie słabo też wypada w sondażach druga z partii tworzących koalicję rządową – PSL. Gorsze wyniki SLD czy PSL nie przesądzają jednak o szansach wyborczych obu tych ugrupowań, świadczą raczej o braku, bądź słabości ich kampanii wyborczych.

Deklaracje wyborcze Polaków wskazują, że wszystko się jeszcze może zdarzyć. Ponad jedna czwarta zdeklarowanych wyborców nie zdecydowała wciąż, na którą partię będzie głosować. Warto przypomnieć, że przed poprzednimi wyborami w 2007 roku odsetek niezdecydowanych był wyraźnie niższy i w czterech ostatnich pomiarach wynosił średnio 16%. Pod tym względem obecna sytuacja przypomina raczej wybory z 2005 roku, kiedy to w czterech ostatnich pomiarach odsetek niezdecydowanych wynosił przeciętnie 27%. Wszystko zależy będzie od rzeczywistej frekwencji wyborczej – proste deklaracje wskazują, że chęć uczestniczenia w wyborach jest porównywalna z tą z 2005 roku, jednakże weryfikację tych deklaracji umożliwią dopiero dalsze analizy.

Warto jeszcze dodać, że przed wyborami w 2007 roku frekwencyjny skok dokonał się dopiero tuż przed ostatecznym głosowaniem (między wrześniem a październikiem deklarowana frekwencja wzrosła z 58% do 71%). Zatem być może także w tym roku zarówno dla frekwencji jak i wyniku wyborów decydujące będą dwa ostatnie tygodnie kampanii.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1

		9 października br. odbędą się wybory do Sejmu i Senatu. Czy zamierza Pan(i) wziąć udział w tych wyborach?			Liczba osób
		Na pewno wezmę w nich udział	Jeszcze nie wiem, czy wezmę w nich udział	Na pewno nie wezmę w nich udziału	
		%	%	%	
Ogółem		60	25	14	1049
Płeć	Mężczyźni	62	23	15	497
	Kobiety	58	28	14	553
Wiek	18-24 lata	49	34	17	139
	25-34	58	29	12	206
	35-44	55	28	17	173
	45-54	63	24	12	146
	55-64	65	20	15	192
	65 lat i więcej	68	18	14	193
Miejsce zamieszkania	Wieś	61	28	12	392
	Miasto do 20 tys.	57	27	16	138
	20-100 tys.	59	24	18	200
	101-500 tys.	62	23	15	177
	501 tys. i więcej mieszk.	64	21	16	142
Wykształcenie	Podstawowe	52	25	23	245
	Zasadnicze zawodowe	51	30	18	246
	Średnie	62	27	11	363
	Wyższe	78	17	5	195
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	82	13	5	94
	Średni personel, technicy	78	16	6	46
	Pracownicy adm.-biurowi	69	19	12	63
	Pracownicy usług	50	35	15	62
	Robotnicy wykwalifikowani	49	33	17	123
	Robotnicy niewykwalifik.	52	32	15	54
	Rolnicy	58	37	5	58
	Pracujący na własny rach.	65	26	9	44
Bierni zawodowo	Renciści	47	25	28	83
	Emeryci	74	14	12	228
	Uczniowie i studenci	44	36	20	81
	Bezrobotni	38	38	24	62
	Gospodynie domowe i inni	52	29	19	51
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	71	23	5	128
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	63	23	14	90
	sekt. prywat. poza rolnict.	57	29	14	252
	prywatnym gosp. rolnym	59	38	3	56
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	50	32	18	167
	501-750	49	28	24	139
	751-1000	65	24	12	136
	1001-1500	67	21	12	147
	Powyżej 1500 zł	72	20	8	185
Ocena własnych war. mater.	Złe	48	29	23	178
	Średnie	57	28	15	467
	Dobre	70	21	9	404
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	76	11	12	54
	Raz w tygodniu	67	22	11	483
	1-2 razy w miesiącu	53	34	13	164
	Kilka razy w roku	56	28	16	228
	W ogóle nie uczestniczy	46	28	27	120
Poglądy polityczne	Lewica	64	21	15	147
	Centrum	55	34	11	346
	Prawica	80	11	9	340
	Trudno powiedzieć	36	36	28	216

Tabela 2

		Na kandydatów której partii lub koalicji ugrupowań zamierza Pan(i) głosować w tych wyborach?						
		Nowa Prawica Janusza Korwin-Mikke	Prawica Rzeczypospolitej (PR)	Partia Demokratyczna - demokraci.pl (PD)	Partia Kobiet	Platforma Obywatelska RP (PO RP)	Polska Jest Najważniejsza (PjN)	Polska Partia Pracy (PPP)
		%	%	%	%	%	%	%
Ogółem		2	0	0	1	36	0	0
Płeć	Mężczyźni	4	1	0	1	39		
	Kobiety			0	2	34	0	1
Wiek	18-24 lata	6			3	28		3
	25-34	1	2			41	1	
	35-44	4			3	40		
	45-54	1				37		
	55-64					35		
	65 lat i więcej	1		1	2	35		
Miejsce zamieszkania	Wieś	1	1		0	23		
	Miasto do 20 tys.					44		
	20-100 tys.	1		1	3	37		1
	101-500 tys.	1		1	1	49		
	501 tys. i więcej mieszk.	6			2	48	1	1
Wykształcenie	Podstawowe	1	1		3	16		1
	Zasadnicze zawodowe	1		1		34		1
	Średnie	3			1	36		
	Wyższe	1		1	1	56	1	
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.				2	57	1	
	Średni personel, technicy				4	56		
	Pracownicy adm.-biurowi	3			2	41		
	Pracownicy usług	7				27		
	Robotnicy wykwalifikowani	2				33		
	Robotnicy niewykwalifik.		7			35		
	Rolnicy	2				11		
Pracujący na własny rach.	5				37			
Bierni zawodowo	Renciści					24		3
	Emeryci	1		1	1	36		
	Uczniowie i studenci	7			4	24		4
	Bezrobotni	3			3	40		
	Gospodynie domowe i inni				5	30		
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	1			1	45		
	spółce właścicieli prywatnych i państwa					47		
	sekt. pryw. poza rolnict.	3	1		1	42	1	
	prywatnym gosp. rolnym	2				8		
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł		2		2	21		
	501-750	4			1	25		2
	751-1000	3			2	36		
	1001-1500	2		1		41		
	Powyżej 1500 zł	0			2	56	1	
Ocena własnych war. mater.	Złe	1				23		
	Średnie	1	1	1	2	27		0
	Dobre	2			1	49	0	0
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	2			3	10		
	Raz w tygodniu	0	1		1	31		
	1-2 razy w miesiącu	2		2	2	37		1
	Kilka razy w roku	3				54	1	1
	W ogóle nie uczestniczy	7			1	46		
Poglądy polityczne	Lewica	2		1	3	31	1	
	Centrum	1	1	0	1	38		1
	Prawica	2			1	43		0
	Trudno powiedzieć	3			2	15		

Tabela 2 cd.

		Na kandydatów której partii lub koalicji ugrupowań zamierza Pan(i) głosować w tych wyborach?							Liczba osób
		Polskie Stronictwo Ludowe (PSL)	Prawo i Sprawiedliwość (PiS)	Ruch Poparcia Palikota	Samoobrona	Sojusz Lewicy Demokratycznej (SLD)	Stronictwo Demokratyczne (SD)	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	%	%	%	
Ogółem		4	20	1	1	8	0	26	619
Płeć	Mężczyźni	5	19	0	0	8	0	23	300
	Kobiety	3	22	1	1	8		30	318
Wiek	18-24 lata	4	13	1	3	3		33	68
	25-34	2	19	1	1	6		26	115
	35-44	2	16			5		30	93
	45-54	7	26			10		18	92
	55-64	6	23			8	1	27	121
	65 lat i więcej	2	21	1	1	11		25	129
Miejsce zamieszkania	Wieś	7	26		1	7		32	233
	Miasto do 20 tys.	2	19			12		23	74
	20-100 tys.	2	18		1	7		29	113
	101-500 tys.	3	13	2		6	1	23	107
	501 tys. i więcej mieszk.		17	1		8		15	91
Wykształcenie	Podstawowe	6	26		2	4		39	127
	Zasadnicze zawodowe	4	26			7		28	122
	Średnie	4	20	1	1	11		23	220
	Wyższe	2	11			7	1	20	150
Grupa społ.-zaw. pracujący	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	2	15			8		15	75
	Średni personel, technicy	4	13	3		8		12	36
	Pracownicy adm.-biurowi	3	16			8		26	43
	Pracownicy usług	4	17	3		12		31	30
	Robotnicy wykwalifikowani	3	24		4	6		29	58
	Robotnicy niewykwalifik.	3	27			2		25	27
	Rolnicy	15	35					38	33
Pracujący na własny rach.	3	16			5	4	30	28	
Bierni zawodowo	Renciści	12	26			10		26	39
	Emeryci	1	23	1	1	10		27	165
	Uczniowie i studenci	4	8			13		37	36
	Bezrobotni	8	18		4	2		23	24
	Gospodynie domowe i inni	4	18			6		37	26
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2	19	1		6		24	90
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	3	21	2		6		20	55
	sekt. pryw. poza rolnict.	3	17		2	5	1	24	140
	prywatnym gosp. rolnym	13	30			7		39	33
Dochody na jedną osobę	Do 500 zł	8	20		3	7		37	83
	501-750	7	30			6		26	65
	751-1000	5	24		1	6		22	86
	1001-1500	3	15			13		25	95
	Powyżej 1500 zł	2	12	2		12	1	12	132
Ocena własnych war. mater.	Złe	5	28	1		12		30	83
	Średnie	6	21		1	6		34	258
	Dobre	2	17	1	1	8	0	18	278
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu		41		3	3		40	40
	Raz w tygodniu	5	26	0	1	7		28	315
	1-2 razy w miesiącu	8	13			11		25	81
	Kilka razy w roku	2	6	1		7		24	128
	W ogóle nie uczestniczy	2	14			12	2	15	54
Poglądy polityczne	Lewica	4	7	1	1	31		18	92
	Centrum	6	12	1	1	8		30	184
	Prawica	3	31	0		1	0	18	268
	Trudno powiedzieć	2	17		1	3		57	74